

telu i duši čovečanstva. Bilo je premnogo krvavih i strašnih dela u istoriji čovečanstva i izvan inkvizicije, ali ona se javljaju kao prirodne posledice u domoralnome stadijumu ljudske društvenosti, neizbežne fizičke borbe za opstanak, dok su zla dela inkvizicije činjena od onih koji su sebe smatrali za ličnosti savršene u moralnome pogledu, za znalce i čuvare moralnoga zakona, pa stoga ona (njihova dela) nose na sebi pečat jedne unutrašnje protivrečnosti, svesne laži, i svesne samoobmane da se etički pozitivni ciljevi mogu ostvariti etički-negativnim sredstvima. Oni potsecaju moral u samome korenu, i zato su njihova dela gora od svih drugih zlih dela ljudskih» (223).

Nije li tendenciozno, ako se u naučnoj knjizi bez ikakvog historijskog komentara napišu takve riječi? — Kad pisac na drugom mjestu govori o robovima duhovnoga života, njegov ton i njegova tendencioznost začuđuju još više: »Ovamo spadaju mali i veliki inkvizitori, koji su usijanim željezom čupali grudi tobožnjih veštica i spaljivali žive »bezbožne« jeretike na lomačama i sve to — ad majorem gloriam Dei; ovamo spadaju netrpeljivi revnitelji i crni klerikalci, koji traže primenu spoljašnu, automatsku i nasilnu, ne vodeći računa o potrebi slobodnoga i saglasnoga sa njihovom prirodom razvitka ovih oblasti života, i zaboravljajući istinu da se čovek ne može privesti Bogu spoljašnjim, materijalnim i nasilnim sredstvima, nego samo dubokoličnim, unutrašnjem-intimnim a povrh svega slobodnim i aktivnim poletom srca njegova u carstvo duhovnoga života; ovamo spadaju oni ispovednici i jezuiti, koji traže u ispovesti otkrivanje ljudskih duša ne radi utehe u životu ili spasenja nego radi utvrđenja svoje vlasti i vlasti svojih gospodara nad srcem svoga stada« (145—146). Zar je pisac zaista »duboko uveren da je tačno i istinito« (14) što ovdje pamfletski tvrdi?

Dr. Vilim Keilbach.

1. **A Coronata** (P. Matthaeus, O. M. C.): **Institutiones Iuris Canonici ad usum utriusque Cleri et Scholarum**, Vol. IV. De delictis et Poenis. In — 8 max., 1935, pag. 680. Casa Editrice Marietti, Via Legnano, 23, Torino. Cijena 30 Lira.

Ovim četvrtim sveskom završeno je veliko kanonističko djelo uvaženoga juriste iz kapucinskoga reda. U ovom svesku obrađeno je krivično kanonsko pravo sadržano u V knjizi Kodeksa. Kao i u ranijim svescima priznati se autor strogo drži pravila, da svoj naučni sistem potpuno oslanja na legalni sistem u Zakoniku. Obradivanje se odlikuje svagde jasnoćom i utvrđeno je naučnim aparatom probranim i ne suviše velikim. Sva su sporna pitanja izložena precizno isticanjem pretežno ili općenito prihvaćenoga mišljenja. Kada izade ispod štampe još kratki završni svezak s registrima i kazalima, bit će to zaokruženi i temeljiti udžbenik i priručno djelo o kanonskom pravu prema Kodeksu, koje će dobro poslužiti u svakoj prilici i u nauci i u praksi.

2. **Fanfani** (P. Ludovicus, O. P.): **De iure parochorum ad normam Codicis iuris canonici**, Editio altera revisa atque notabiliter aucta, In — 8 max. 1936, pag. 558. Libreria Marietti, Torino. — Cijena 20 Lira.

Ovo je drugo znatno povećano i nadopunjeno izdanje izvrsnoga priručnika za dušobrižno svećenstvo, koje je složio učeni dominikanac i